Chlupatá funkce vyštěkala pašíka aneb Jak spolu mluví policisté

Jana Přikrylová
FF UK v Praze
<prikrylovaj@email.cz>

Abstract:
The paper introduces the lingo of Czech policemen, which has not been examined in detail until present day. Police work and communication is quite specific, therefore the system of state police and municipal police is first explained. The main part of the paper focuses on official, semi-official or public and unofficial communication by policemen and on using of jargon in their dialogues. The paper also refers to some stereotypes used mainly in the official and public police communication compared to racy expressions inherent in the unofficial dialogues.

Klíčová slova / Key words:
communication, police, official/unofficial/semi-official communication, stereotype, professionalism, jargon

1. Úvod

Cílem tohoto příspěvku je alespoň stručné seznámení s tím, jak mezi sebou komunikují příslušníci policejních sborů v České republice. Považuji ovšem za nutné nejprve uvést věcné vysvětlení, které je pro tento text důležité. V celém svém příspěvku hovořím o policistech, nicméně můj výzkum policejní mluvy samozřejmě zohledňuje fakt, že v ČR vedle sebe pracují jednak Policie ČR, jednak městské a obecní policie. Pokud bych se tedy měla vyjádřit zcela přesně, můj výzkum se věnuje mluvě příslušníků Policie ČR – tedy policistů – a také příslušníků městských a obecních policií – tedy strážníků. Vyjadřování pracovníků obou zmíněných typů bezpečnostních složek se ovšem do značné míry shoduje a prolíná, navíc běžně dochází k personální fluktuaci mezi těmito složkami. Tím je dáno, že „jazyky“ policií se shodují jak v oblasti terminologické, tak v té slangové. Proto považuji pro účely tohoto příspěvku za efektivní zjednodušit situaci sjednocením pod jeden výraz policista. Toto zjednodušení nemá žádný vliv na věcnou stránku mého výzkumu.

Zároveň bych ráda uvedla, že i když se ve svém výzkumu přidržuji celkem tradičního rozlišení slangů a profesní mluvy, rozhodla jsem se v obecném kontextu používat označení policejní mluva (viz Radková, 2011; 2012; 2015), které podle mého názoru zahrnuje všechny formy komunikace a využívaných jazykových prostředků.

Zatímco mluva mnoha profesních i zájmových skupin už byla popsána (viz Nekvapil, 1979; Hubáček, 1981; Oberpfalcer, 1934), mluva policistů dosud stála spíše na okraji zájmu lingvistů. Ojedinělé výjimky tvoří absolventské práce obhájené na Masarykově univerzitě v Brně a na Ostravské univerzitě v Ostravě (Formánková, 2009; okrajově též Hubáček, 1981) a také spíše raritní hesla ve slovníkových příručkách. Policejní prostředí a práce jsou nicméně vnímány jako poněkud exotické a romantické, detektivní filmy, seriály a literatura se těší značné oblibě a i díky tomu pronikají do obecného povědomí některé běžně užívané policejní výrazy[1] (například *botička*, *kasr*[2] nebo *mordparta*).

[1] Ovšem vyplývá z nich zřejmý nelingvistický přístup autorů, viz například *Případy 1. oddělení, test policejního slangu* (1996–2016).
[2] KASR: kapesní aerosolový rozstřikovač. Tato zkratka je používána jako oficiální termín v materiálech pro potřebu policistů už v 70. letech (viz *Metodická příručka pro příslušníky Sboru národní bezpečnosti*, 1979).

Přestože realita policejní práce je obecně o mnoho střízlivější, než jak popisuje populární literatura a filmová tvorba, policejní mluva a specifické styly komunikace si zcela jistě cílenou pozornost zaslouží. V tomto textu bych proto ráda alespoň stručně představila specifika komunikace policistů, jejich strategie a stereotypy.

2. Komunikace policistů

Volba komunikačního stylu a jazykových prostředků v policejním prostředí závisí nejen na situaci, ale také na tom, kdo je adresát komunikátu a je-li vůbec známý, jestli komunikace probíhá před svědky a kdo jsou tito případní svědkové, zda komunikace probíhá písemně či ústně, telefonicky, prostřednictvím radiostanic a podobně.

Při své práci jsem se rozhodla rozlišovat tři základní typy komunikačních situací a v závislosti na nich i typy komunikace: oficiální, polooficiální a neoficiální. Je ovšem zřejmé, že tuto typologii nelze uplatňovat beze zbytku a zcela jednoznačně, jednotlivé typy se mezi sebou velmi často prolínají, střídají se a mění se jeden ve druhý, navíc komunikační partner nemusí nastavený styl komunikace respektovat – v takovém případě se může stát, že probíhají spíše dva paralelní monology na stejné téma (někdy dokonce ani to ne) než dialog.

Pak může komunikace policisty a jeho protějšku vypadat například takto:

P: Pane řidiči, naposledy se vás ptám, jste ochoten podrobit se dechové zkoušce?
O: Jsem podroben, vyčkejte prosím.
P: Na co mám vyčkat, pane řidiči? Já vás vyzývám teď, abyste se podrobil dechové zkoušce. Podrobíte se teď dechové zkoušce?
O: Vyčkejte prosím.

Je třeba dodat, že tato konverzace byla zaznamenána videokamerou policejní hlídky a probíhala mezi policistou a řidičem, který byl evidentně pod vlivem alkoholu, což jistě styl a směřování dialogu významně ovlivnilo.

2.1 Oficiální komunikace

Ve výše uvedené ukázce poněkud napjaté komunikační situace jsou již i přes její stručnost zřetelně patrné některé typické rysy oficiální komunikace. Stejně tak tato konverzace odhaluje rys charakteristický pro většinu komunikátů, v nichž stojí zástupci instituce proti občanovi, tedy různě silný rozpor v záměrech a postojích obou účastníků komunikace (Hoffmannová – Müllerová, 2000). Výše uvedený záznam dialogu pochází z videonahrávky pořízené příslušníky Městské policie hl. m. Prahy, což odhaluje jeden z primárních typických znaků oficiálních textů, tedy to, že taková komunikace vždy může být nějak zaznamenána a v drtivé většině případů i zaznamenána bývá. Nejčastěji se tedy s oficiálními texty setkáme v jejich písemné podobě, nicméně stále častěji bývají uchovány také v podobě audio- či videonahrávek.

Právě fakt, že komunikace v oficiálních situacích vyžaduje zaznamenání, patrně vyvolává v mluvčích snahu maximálně svůj projev přiblížit jeho psané formě a zároveň tak umocňuje určitý rozpor mezi mluveností a psaností textu. Jak ostatně konstatují Jana Hoffmannová a Olga Müllerová (2000), „[j]ednání instituce vychází z větší části z psaných textů, je vázáno na písemné formulace a obraty (zákony, předpisy, smlouvy aj.)“. Tento rys se v komunikaci policistů projevuje velmi citelně, a to i v případě, že policisté adresují text široké veřejnosti. Jako příklad lze použít vyjádření tiskových mluvčích, která z lingvistického pohledu (a stejně tak z pohledu běžného uživatele

jazyka) vyznívají až absurdně, nicméně z pohledu policejní práce je tato jejich forma žádoucí. Prioritní je totiž hledisko právní, ne jazykové. Takovým případem je například toto vyjádření mluvčí kladenské policie 14. 5. 2015: „Bylo zjištěno, že nebylo prokázáno, že došlo ke spáchání trestného činu."

Komentování práce policistů pro média je jedním z typů textů, v nichž se napětí mezi psaným a mluveným projevem projevuje zásadně. Dalšími texty, které se ovšem objevují výhradně v psané podobě (nicméně slouží jako podklad projevů mluvených), jsou například úřední záznamy, záznamy o podání vysvětlení, žádosti o spolupráci (v policejní terminologii součinnost) při zajišťování některých akcí a opatření, výzvy k podání vysvětlení či vyrozumění občanů. Vzhledem k charakteru těchto textů, a to i jejich mluvené podoby, policisté maximálně využívají specifickou terminologii a citují paragrafová znění příslušných právních předpisů (Hoffmannová – Müllerová, 2000).

Je zřejmé, že mluvčí v těchto případech do značné míry staví na administrativním stylu – ostatně v souvislosti s tím bychom mohli hovořit spíše o stylu institucionálním, policisté totiž zdaleka nejsou v tomto ohledu nijak výjimeční. Podobný styl vyjadřování nalezneme de facto v každém textu, jehož autorem je zástupce nějaké úřední moci – upozorňují na to opět Jana Hoffmannová a Olga Müllerová v knize *Jak vedeme dialog s institucemi* (2000), kde velmi trefně popisují latentní konflikt obsažený v každé komunikaci s úřední institucí (v případě policie tato konfliktnost bývá ovšem obsažena ve zvýšené míře, vzhledem k tomu, že velmi často jednotlivé strany komunikace sledují zcela odlišné a spíše protichůdné cíle): „Představitelé instituce a veřejnosti totiž mnohdy vstupují do jednání s rozdílnými, přímo protikladnými záměry; nedokážou se ani minimálně vcítit do pozice a potřeb toho druhého […]" (Hoffmannová –Müllerová, 2000). V případě policistů platí tento fakt beze zbytku – latentní konflikt je přítomen téměř ve všech komunikátech, což je způsobeno mimo jiné i tím, jak veřejnost na práci policie pohlíží a jakou důvěru do ní vkládá[3] (v tomto ohledu je navíc, jak se zdá, znatelný rozdíl v přístupu veřejnosti k policistům a strážníkům). Tyto komunikační poruchy bývají nezřídka průvodním jevem situací, v nichž policisté komunikují oficiálně, tedy směrem k veřejnosti, zejména pokud zástupcem této veřejnosti je osoba, kterou policista podezřívá z přestupku či trestného činu.

Zároveň policisté z určitých zákonem daných důvodů – a lze říci, že i kvůli neustále potenciálně přítomnému konfliktu – usilují o maximální přesnost a explicitnost vyjadřování. Důvod je jednoduchý – tyto komunikáty se velmi často stávají součástí vyšetřovacích spisů a poté i materiálů projednávaných u soudu – tento způsob formulace má tedy jednak minimalizovat riziko napadnutí skutečnosti, která je obsahem komunikátu (průběh vyšetřování, důvody obvinění podezřelého, jeho vina atp.), jednak má chránit samotné policisty. Proto také policisté přistupují například při ohledání místa činu k až fenomenologickému popisu nalezených skutečností. Například: „Na stole nalezen řetízek ze žlutého kovu, na podlaze kaluž tekutiny červené barvy, patrně krve."

Tyto oficiální komunikáty se vyznačují také některými stereotypními formulacemi (ostatně opět typickými nejen pro policejní prostředí, ale pro institucionální vyjadřování obecně), které ovšem mohou v některých případech působit až poněkud absurdně, redundantně, a dokonce i komicky. K takovým stereotypům patří nadměrné využívání pasivních konstrukcí a verbálních vazeb typu „došlo k…" a také velmi časté užití, v tomto kontextu poněkud významově

[3] Podle průzkumu CVVM SOÚ AV ČR z roku 2013 se ovšem prestiž povolání policisty postupně zvyšuje, viz například *Prestiž povolání – červen 2013* (2013).

vyprázdněného, verba „provádět“ a jeho vidového protějšku „provést“ („provádět hlídkovou službu“, „provádět dechovou zkoušku“, „provádět úkon či zákrok“, ale dokonce i „provést usmrcení“ atp.).

Pasivní vazby v policejních textech v jistém smyslu zjednodušují konstruování textu. Podmět, tedy například složení hlídky (pokud je ovšem podmět explicitně vyjádřen), bývá vyjádřen pouze v samém počátku celého textu. Poté bývá většinou nahrazen právě pasivní konstrukcí. To je efektivní postup zejména v případech, kdy v pozici podmětu vystupuje větší počet osob nebo pokud je jeho vyjádření nějak komplikované, viz ukázky:

> „Vzhledem k závažnosti byl ustaven početně dosti silný pracovní tým. Ten byl dále rozdělen […] pro prověřování vytypovaných osob. Do týmu byli zapojeni specialisté odborů obecné kriminality a vyšetřování […]. Za vedoucího týmu byl určen náčelník OOK OS SNB, který byl ve stálém kontaktu s náčelníkem odboru OKS SNB Praha. Po zhodnocení poznatků soustředěných do této doby byly stanoveny následující verze […]“ (*Kriminalistický sborník*, 1984, s. 402).

Nebo:

> „Na místě rovněž nalezeny prázdné obaly (6 ks) léku Neurol a na nočním stolku byla položena žiletka […]. Po odvezení zraněného bylo na místě provedeno ohledání místa prap. XY […]. Dále bylo zajištěno rozbité okno bytu a poté byl byt uzamčen a zapečetěn. Klíč od uvedeného bytu byl uložen u DS na zdejší součásti“ (Úřední záznam ze dne 24. 12. 2004 popisující zásah v bytě muže, který se pokusil o sebevraždu).

Dalším důvodem tohoto mechanického užívání pasivní vazby, které je ostatně dobře patrné i ve výše uvedené ukázce projevu kladenské policejní tiskové mluvčí, je velmi silný zvyk, který starší policisté předávají těm mladším a který se noví adepti učí už v policejní škole. Šablonovitá forma textů navíc pravděpodobně umožňuje lepší koncentraci na obsah textu, a to nejen v případě autorů, ale i čtenářů. Tato šablonovitost se totiž netýká jen některých formulačních stereotypů, ale i skladby textů a spisů, což usnadňuje orientaci.

Stejnou funkci v textech plní i další uvedený schematismus, a to je užívání stereotypní vazby „dojít k…“. Například: „Zde se ukázalo, jak bylo užitečné zadokumentování časových i prostorových údajů o křiku ženy o pomoc v kritické době od svědků z domu čp. 2959, ke kterému došlo ještě před zajištěním pachatele“ (*Kriminalistický sborník*, 1984, s. 403n). Nebo: „Nůž byl později v kanále zajištěn orgány VB, košile zajištěna nebyla, neboť mezitím došlo k odvozu odpadků“ (*Kriminalistický sborník*, 1984, s. 158). O schematičnosti a automatizaci užívání této verbální vazby svědčí i tento příklad: „Při kontrole objektu došlo ke šlápnutí na hřebík“ (SMS informující o pracovním úrazu policisty).

Funkčně shodně motivované, zajímavé a na první pohled i paradoxní bývá i použití třetí schematické vazby s verbem „provádět/provést“: „Dohodli se, že usmrcení provedou ještě týž večer“ (*Kriminalistický sborník*, 1984, s. 157) nebo „O celém průběhu byla provedena hlásná povinnost ze strany strážníka 1234…“ (Úřední záznam ze dne 16. 2. 2011 týkající se odhalení řidiče neoprávněně provozujícího taxislužbu). Verbum „provést/provádět“ bývá ovšem jako významově vyprázdněná pomůcka užíváno velmi často opět nejen v policejním prostředí. V jistém smyslu ale může docházet k drobnému významovému posunu, například hasiči „provádějí vstup“, celníci zase hovoří o „provedení zásilky“ ve smyslu jejího odhalení a zajištění.

Funkce a účely tohoto schematického vyjadřování omezujícího se na maximálně explicitní popis skutečností a využití příslušné terminologie jsem již naznačila. Lze se ovšem domnívat, že dalším, byť patrně neuvědomovaným účelem je jakési odosobnění, získání odstupu od obsahu komunikátu. Odstup a absence emocí se stává nutností také v již zmíněných konfliktních situacích.

Oficiální policejní texty, ať již mluvené, nebo psané, se ovšem vyznačují ještě jedním rysem, který už byl výše naznačen a souvisí s problematikou institucionálního jednání, a to je různě silná asymetrie mezi jednotlivými účastníky komunikace. V pozici silnějšího většinou vystupuje policista, míra jeho převahy je závislá na kontextu – jinak vypadá rozhovor policisty a například okradeného člověka, jinou podobu má komunikace policisty s pachatelem dopravního přestupku a zcela odlišná situace nastává například při výslechu člověka podezřelého ze závažné trestné činnosti.

2.2 Polooficiální komunikace

Polooficiální nebo jinak řečeno pracovní komunikace se odehrává v situacích zatížených vystupováním policistů coby zástupců instituce, ovšem ve stresu, časové tísni, pod tlakem, jednoduše řečeno bez přípravy. Tento typ komunikace probíhá na rozdíl od té oficiální především v mluvené (a neverbální) rovině, navíc v drtivé většině případů před dalšími osobami. Právě v těchto situacích vstupuje do komunikace policistů mimo jiné funkce kryptická (a to především v případě některých specializovaných policejních útvarů, v jejichž činnosti nabývá na zcela zásadním významu a stává se jedním z hlavních rysů jejich pracovní komunikace, například při sledování podezřelých[4]). Policisté v takových chvílích komunikují maximálně úsporně, mohou se dorozumívat i neverbálně (například o tom, kdo kterým směrem půjde, kdo se kam postaví atp.). To je samozřejmě možné mimo jiné i díky tomu, že složení jednotlivých hlídek bývá pevné a jejich příslušníci se tak velmi dobře znají a mají vyvinuté vlastní individuální způsoby komunikace, která pak může pro okolí nabývat na nesrozumitelnosti až kódovosti.

Tento typ pracovní komunikace velmi často probíhá sice verbálně, ale bez osobní účasti jednotlivých komunikantů – tedy ne „z očí do očí“. Odehrává se například prostřednictvím vysílaček, případně (v nestandardních případech) telefonů. To má ovšem svá pravidla: kontakt by měl být co nejkratší a nejstručnější, zaprvé kvůli uvolnění prostoru pro další účastníky, zadruhé proto, že na komunikaci v rámci služby jsou obecně kladeny nároky směřující k rychlosti, explicitnosti a efektivitě vyjadřování (především s ohledem na to, že řešené situace bývají často vypjaté a nepřipouštějí prodlévání například u obsáhlých a vleklých rozhovorů). Komunikace prostřednictvím vysílačky se vždy účastní pouze dva komunikanti, kteří si navzájem průběžně potvrzují zaprvé to, že jsou ve spojení, zadruhé to, že informacím rozuměli. Rozhovor tedy bude vypadat například takto:

„Dub, dub, já šedesát…“
„Slyším tě…“
„Hlídka na místě, kontrola objektu, bez závad.“
„Rozumim, šedesát“

[4] Policisté z některých útvarů si například vytvářejí vlastní „slovníky“ tajného jazyka, které velmi pečlivě střeží i před kolegy z jiných útvarů. Tyto slovníky bývají v určitých intervalech obměňovány.

Zajímavými případy pracovní komunikace bývají její psané texty. Jedná se například o popisy hledaných osob a činů, kterých se měly dopustit. I ty samozřejmě tíhnou k maximální úspornosti, pro nezúčastněného a neznalého adresáta mohou být částečně nebo i zcela nesrozumitelné. Vycházejí ze znalosti terminologie a profesionalismů včetně častého užívání zkratek a zkratkových slov. Lze se tedy setkat například s takovýmto textem: „Tento NP pod pohrůžkou užití násilí jednomu z nich odcizil MT a z MČ utekl" (Z popisu trestného činu, kterého se dopustil muž, po němž Policie ČR vyhlásila pátrání). Pro adresáta, který se v policejním prostředí pohybuje a orientuje se ve specifikách policejní komunikace, je ovšem text srozumitelný, a bez potíží si tedy vyvodí, že policisté pátrají po neznámém pachateli, který svou oběť oloupil o mobilní telefon a z místa činu utekl.

Mezi psané polooficiální texty patří také informativní SMS, které jsou rozesílány určeným pracovníkům policie a případně i dalších institucí, například radnice či magistrátu, ministerstva vnitra atp. I tento druh textů inklinuje k maximální stručnosti, autoři tyto zprávy formulují a distribuují ve spěchu a pod tlakem, využívají zkratky, informace bývají formulovány spíše v bodech. Informační SMS tedy může vypadat například takto (diakritiku doplnila autorka): „Žádost PČR z l. 158 o spolupráci hlídek MP na P-4, 11. Na P-4 nalezeno utonulé dítě…"

Zatímco v oficiálních situacích se policisté striktně drží používání terminologie, citace právních předpisů a poměrně schematického vyjadřování, v polooficiální/pracovní komunikaci se i přes značné množství stresorů a omezujících okolností již objevuje prostor pro rozvolněnější komunikaci a také pro používání profesionalismů.

2.3 Neoficiální komunikace

Konečně třetím typem komunikace je ta, která probíhá mezi policisty v situaci, kdy nejsou omezováni přítomnosti nezúčastněných svědků nebo například právními mantinely, které s sebou přinášejí předchozí dva typy komunikačních situací. Jednoduše řečeno se jedná o víceméně soukromou komunikaci mezi kolegy. Právě tyto situace vytvářejí ideální kontext pro používání především výrazů slangových, ale i profesionalismů.

Také komunikace neoficiální probíhá v naprosté většině případů jako mluvená, její pravidla jsou ale zcela volná, shodná s obecnými pravidly komunikace, nejsou na ni kladeny žádné nároky legislativní či institucionální. Poskytuje proto prostor pro uplatnění jazykové kreativity, expresivity, hravosti, emocí. Zatímco v oficiálních a de facto i polooficiálních komunikátech jsou například uplatňovány nároky i z hlediska tzv. politické korektnosti, která je nutí k řekněme velmi opatrnému vyjadřování o některých skutečnostech, které s jejich prací souvisejí, situace neoficiální dávají policistům možnost vyrovnat se s realitou své práce i pomocí humoru, který by patrně jejich okolí vyhodnotilo jako cynický a nekorektní.[5] To je ovšem opět spíše otázkou subjektivních postojů, přičemž mým úmyslem v žádném případě není jakkoli hodnotit jak vyjadřování policistů, tak případné postoje k němu. Faktem je, že v neoficiálním kontextu se v policejní mluvě uplatňuje nadsázka, hodnotící postoje, emoce a jazyková hra, která vytváří zajímavý protipól schematičnosti v mluvě oficiální a zkratkovitosti ve vyjadřování pracovním.

---

[5] O politické korektnosti zajímavě pojednávají Keith Allan a Kate Burridgeová v knize *Forbidden Words* (2006, s. 103n). Upozorňují ovšem na velmi vágní definice tohoto označení a také na některé požadavky kladené například právě na příslušníky americké či britské policie v zájmu zachování zmíněné politické korektnosti. To se týká například zákazu zveřejňovat etnickou příslušnost nebo pohlaví pachatelů trestné činnosti nebo doporučení neužívat některé výrazy.

Podívejme se tedy stručně na to, jak se výrazivo mění na ose oficiální – polooficiální – neoficiální:

oficiální (termíny)	polooficiální (profesionalismy)	neoficiální (slangové výrazy)
kriminálně závadová osoba / KZO	kázetóčko	kazeťák
cela předběžného zadržení / CPZ	cépézeta	díra
krátká technická pauza / KTO	kátépéčko	akce jehla

3. Závěr

Komunikace policistů je stejně jako prostředí, v němž se odehrává, velmi specifická. Navíc se rychle přizpůsobuje dynamickému vývoji v činnosti policie, ale i jejích protivníků a vůbec ve společnosti jako takové. Policisté například musejí reagovat na nové druhy trestné činnosti, jako je kyberkriminalita, stalking, činy vedoucí k potlačování lidských práv a podněcující nenávist, hospodářská trestná činnost, korupce atp., ale také kupříkladu na rozvoj technologií, které využívají pachatelé trestné činnosti i ti, kteří je pronásledují. Na tento vývoj ostatně reaguje i platná legislativa, a to jednak definicí nových druhů trestné činnosti, jednak přehodnocováním trestních sazeb a dalšími změnami. Slangové, a ostatně i profesní, výrazivo užívané policisty tak logicky kopíruje nejen změny v legislativě a metodice policejní práce, ale také změny celospolečenské (například imigrace a s tím spojené problémy včetně cizojazyčných pachatelů trestné činnosti a naopak vymizení některých problémů po roce 1989 – z trestního zákona například zmizelo příživnictví nebo některé trestné činy politického charakteru). Policejní slang je navíc neustále obohacován novými, byť individuálně užívanými výrazy.

Všechny tyto skutečnosti dělají z mluvy policistů neobyčejně zajímavé, bohaté a dynamické téma, zároveň ale přinášejí mnoho problémů, z nichž jen některé lze překonat. Pro potvrzení nebo korigování poznatků a předpokladů uvedených v tomto textu ovšem bude nutné získat rozsáhlejší objem dat zejména z oblasti neoficiální policejní komunikace.

Literatura:

ALLAN, Keith – BURRIDGE, Kate (2006): *Forbidden Words: Taboo and the Censoring Of Language*. New York, NY: Cambridge University Press.

Prestiž povolání – červen 2013 [online] (2013). Praha: CVVM SOÚ AV ČR. Cit. 3. 9. 2013. Dostupné z WWW: <http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7054/f3/eu130903.pdf>.

ČECHOVÁ, Marie – KRČMOVÁ, Marie – MINÁŘOVÁ, Eva (2008): *Současná stylistika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

Případy 1. oddělení, test policejního slangu [online] (1996–2016). Praha: Česká televize. Cit. 3. 9. 2013. Dostupné z WWW: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10354229723-pripady-1-oddeleni/7445-test-policejniho-slangu>.

FORMÁNKOVÁ, Pavla (2009): *Vliv germanismů v policejním slangu* [nepublikovaná diplomová práce]. Brno: Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity.

HOFFMANNOVÁ, Jana – MÜLLEROVÁ, Olga (2000): *Jak vedeme dialog s institucemi*. Praha: Academia.

HUBÁČEK, Jaroslav (1981): *O českých slanzích* [2. vydání]. Ostrava: Profil.
Kriminalistický sborník (1984). Praha: Naše vojsko.
Metodická příručka pro příslušníky Sboru národní bezpečnosti (1979). Praha: Naše vojsko.
NEKVAPIL, Jiří (1979): K dnešnímu stavu vojenského slangu. *Naše Řeč*, 62(3), s. 130–141.
OBERPFALCER, František (1934): Argot a slangy. In: Václav Dědina (ed.), *Československá vlastivěda: Díl 3, Jazyk*. Praha: Sfinx – Bohumil Janda, s. 311–375.
RADKOVÁ, Lucie (2011): *K současné mluvě odsouzených* [nepublikovaná disertační práce]. Olomouc: FF UP v Olomouci.
RADKOVÁ, Lucie (2012): *Jak se mluví za zdmi českých věznic*. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě.
RADKOVÁ, Lucie – RAUSOVÁ, Jana (2015): Barva, červeňák či paprika? Lexikum užívané v drogovém prostředí. *Naše Řeč*, 98(1), s. 11–21.
SUK, Jaroslav (1993): *Několik slangových slovníků*. Praha: Inverze.